

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónapra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vásár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az „Ellenzék.”

Lapunk multjával nem kérkedünk; jövője miatt nem aggodunk. A multról nem mondhatunk egyebet, mint azt, hogy mindig és minden kérdésben a kötelesség szavára hallgatunk. A jövő iránt nem táplálunk egyéb reményt, mint azt, hogy Erdély magyar közönségének ezentúl is szűksége lesz olyan organumra, mely teljesen független a szokimondásban, s becsületes hűséggel követi elveiben a magyar állam történeti hivatását.

A jót, mit eddig nyújtottunk: igyekszünk megtartani; a gyarlóságot, melytől mi sem voltunk megkímélve: igyekszünk leszokni. Így haladunk a tökéletesség felé buzgósággal és kitartással.

Politikai vezéreszménk: a független magyar államiság. E vezéreszme jelöli meg ítéletünk irányát cikkeinkben.

Társadalmi vezéreszménk: az egyenlőségnek, a humanizmusnak és az igazságnak érvényesülése. E végből üldözzük a korrupciót, a szervilizmust és az elődöket a haza testén.

Irodalmi vezéreszménk: a magyar törekvések ápolása, a lábra kapott anyagimádás ostromlása, az erkölcsileg sikamos és nemzetileg cynikus irány megvetése.

Gazdasági vezéreszménk: a földművelők érdekeinek óvása, az ipar fölmentése az osztrák verseny nyúgói alól s a kereskedelem fejlesztése a magyar forgalmi és a pénzügy önállósítása révén.

Midőn hazánk érdekeit szolgáljuk: közönségünk érdekeinek teszünk eleget. Lapunk lámpavilág, mely nem önna-giért ég, hanem másokért.

Bartha Miklós, Magyar Mihály, főszerkesztő, szerkesztő.

Az „Ellenzék” ára:

Egész évre . . . 16 ft
Félévre . . . 8 ft
Negyedévre . . . 4 ft
Egy hónapra . . . 1 ft 50 kr.
Egy szám . . . 5 kr.

KÉRELEM.

Igen kérjük i. t. előfizetőinket, kegyeskedjenek az előfizetések megújításánál a könyvkereskedők közvetítését mellőzni, mert ők ezen közvetítés fejében 10, 15 sőt még ennél is nagyobb százalékokat szoktak a be-küldött díjakból levonni, a mi a lapnak nagy hátrányára szolgál.

Az „ELLENZÉK”

kiadóhivatala.

Év utolján.

— Glosszák az év eseményeihez. —

Az április 11-iki ünneplésről beszéltünk e helyen tegnap utoljára. Erről jut eszünkbe ifjabb Ábrányi Kornélnek, a kiváló publicistának ugyancsak április 11-ikén megjelent nagy műve, a „nemzeti ideál”-ról.

Régóta óhajtottam írni e már külső megjelenésében is hatalmas könyvről, a mely nemcsak Ábrányi legkiválóbb alkotásai közé tartozik, de egyike a most eltűnő év jelentékenyebb eseményeinek is. A felfogás eredetisége, az ismeretek gazdagsága, a stíl tömörséggel párosult elevensége és a psychologus élelátása teszik e művet kiváló érdekű és rendkívül becsessé a politikai irodalomban. Kár, hogy a hatás teljességét alterálja az irány egyoldalúsága. Ábrányi ugyanis csak a demokratákban látja a nemzeti ideál-t s könyvében megfigyelkedik a nemzeti élet egyéb tényezőiről, sőt nem egy helyen igazságtalan lesz azok irányában. Mindezt azonban másbor vélem bővebben kifejthetni. Itt csak azt tartom felemlítendőnek, hogy az év politikai eseményeiről emlékezve, lehetetlen Ábrányi művét nem említeni.

A most végéhez közeledő év külvilágban az ünnep éve lett volna. Legnevezetesebb és legdicsebb korszakát nemzeti történelmünknek ez évben ünnepeltük. A 48—49-iki szabadságharc emlékének lelkes ünnepe egyesítette is a hazafiakat ez év március 15-én egy közös szent érzelm templomába.

Am ekkor ünnep felett is ott ült az a sötét felhő, mely a pauperizmus alapot találó s mind jobban terjedő agrárszocializmus veszedelmeiben jelentkezett s „tejjel, mézzel folyó Kánaán földjének” népet mezejietlen eszmék sphaerájába kergette.

A kormány a fenyegető aratási strickére való tekintettel egy törvényjavaslatot terjesztett volt a ház elé s azt a ház el is fogadta. Általában beváltak e törvény intézkedései, bár helyen helyen csak fokozták a nép izgatottságát s újabb tápot adtak a szocialista-izgatásnak. Annyi azonban bizonyos, hogy — mint legjobban a szerencsétlen felvidéki ruthén nép majdnem hihetetlen misériái mutatják — ez a törvény nem képez egy generális országot, hanem csak partialis gyógy mód értékel bír.

Az általános pauperizmus felől a képviselőházban éppen a jelzett javaslat tárgyalásakor folyt pertractatio az év egyik legnevezetesebb eseményének adott lételt. Értjük alatta Rohonczy Gida nevezetesebb leleplezését a kormány választási pénzeiről. A kormányelnök maga sem tagadta Rohonczy állításait, a melyeknek szintén nagy részük van a mai helyzet feszültségének előidézésében.

A helyzet a maga jelentőségének és súlyosságának teljességében azonban csak a júniusban elnapolt szeptemberben összeült országgyűlés legújabb ülészakának megkezdésével jelentkezett. A nyáron természetesen szünetelt az activ politika. Bár eseményekben gazdagabb holt saisonja azért még nem volt a politikának. Az orosz czár béke akciója nagy anyagot adott a politikusok beszélgetésének s a vámanket tárgyalásai, majd az ischli tanácskozások élénk érdeklődésével találkoztak a magyar közvélemények.

Az országgyűlés legújabb ülészakának tanácskozásai iránt ez az élénk érdeklődés valósággal mohósággá változott. Egy kis időre azonban elült ez az érdeklődés s felváltotta azt az a mély és általános gyász, mely feledhetetlen emlékü felségsek királynék ravatalához vezette a hálás nemzet érzelmeit. Jaj, hogy a legőszintébb részvét érzelmeinek könnyárján át is meg kellett látnia a nemzetnek azt a kezet, a melyik a brutalitás nyers erejével juttatja mind egyre eszünkbe a háromszáz éves mult sötét emlékeit. Jaj, hogy a királyné elvesztén érzett őszinte fájdalomhoz hozzájárult annak a fájdalmas tudatnak érzése, hogy a Burgban és a páratlan Bécsben még mindig nem ülték el a hagyományos szellemek, a melyek a magyarság lelkületében annyiszor keltettek keserűséget!!

A politika azóta lefolyt eseményei sokkal élénkebb emlékeztetés állanak a nemzetnek, hogysem részletezni kel-lene azokat.

Ez események s bennük az ellenzék lelkes küzdelme megnyitotta a nemzet előtt a reményseget, hogy végre-valahára meg fog szabadulni attól a negyedszázados lidércnyomástól, melylyel a szabadelvű párt hatalmi monopoliuma a közéletre nehezedik. E reménység azonban beléful abba a keserű fájdalomba, a melyet az új évvel kikerülhetlennek látszó

törvénytelen állapot idéz fel a jó hazafiak aggodalmaktól szorongó szíveiben.

Vajjon elhárítja-e tőlünk az isteni gondviselés ezt a veszedelmet avagy ezt az áldozatot is meg kell-e még hoznunk a nemzeti megváltás: a szabadelvű pártból való megszabadulás munkájának sikereért?! Feleletet rá meg hiába várunk az eseményektől, de az ezer éves mult annyi felségsek tanulsága ad annyi önbizalmat, a melylyel, nem lankadva a sors csapásaitól, oda fordulunk az Ég Urához, buzgan esedezvéen, hogy:

Balsors a kit régen tép,
Hozz rá vig esztendő!
Megbűnhötte már e nép
A multat s jövődöt.

(Dr.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, decz. 29.

A tegnapi országgyűlésről, dacára ki-merítő tudósításunknak még ma is meg kell emlékeznünk, mert olyan dolgok történtek lapunk távirata után még, melyeket föl-jegyezni nagyon is érdemesnek tartunk.

Apynyai hatalmas beszéde után, melyben Bánffy teljesen tönkre tette, Sándor József is részt vett a vitában, de a mint már tegnap írtuk a nagy embert sehogysem akarták kihagatni, pedig ő szentül azt hitte, hogy neki van kezében az a kard, melylyel a parlamenti gordiusi csomót ketté fogja metszeni.

Szegény madarász apó hiába próbált Sándor ur részére esendőt csinálni, a képviselő egy cseppet sem voltak kíváncsiak Sándor ur honnontól eszméire.

Tisszer is megpróbálta a fő-fő Emke titkár, hogy beszéljen, de nem tudott tovább menni egyszer sem ennél: tisztelt Ház!

Végre Madarász látván, hogy Sándor ur nem tud semmikepen sem szohoz jutni, fogta magát s felfüggesztette 5 perczre az ülést.

Szünet után aztán senki által nem hallgatva ledarálta Sándor József Kis beszédét, mely még a pártjánál sem tudott visszhangot keltetni.

A vitának tegnapi utolsó szónoka Rakovszky István volt, ki mint mindig, ma is sok temperamentummal és hévvel támadta a kormány pártot, de különösen a miniszterelnököt. Beszéde bevezetésében utalt azokra az intriguákra, melyeket Tisza Kálmán az alkotmány megrontására szőtt. Ismertette azokat a machinációkat, melyek a Tisza-lex megalkotására vezettek. Gyújtó hatással voltak a kormány-párttól mondott szavai és misem bizonyította

jobban, hogy Rakovszky minden egyes mondata érzékenyen talál, mint az a nagy mozgás, mely az ő beszéde alatt az egész jobboldalon észlelhető volt. Ez a zaj birta rá egy-izben az elnököt, hogy Rakovszky beszédét félbeszakítsa és újból szünetet adjon a Háznak.

Szünet után

Rakovszky István: Következik a második felvonás. A néppárt szívesen csatlakozott a Tiszarendszer elpusztítására irányuló harc-hoz, a tisztesség és becsület nevében.

Javítható-e a szabadelvű párt az inkompatibilitási esetek után. Meg kell tehát semmisíteni az önk rendszert a becsület érdekében. (Taps.)

A kormányánál a szó szentsége nem ér semmit, szavában bizni nem lehet.

A harc a mai romlott és lelketlen rendszer perszonifikációja Bánffy ellen irányul. Egyéni tisztességnek és becsületnek intaknak kell lenni a miniszterelnök-nél. Épp ez hiányzik a miniszterelnök-nél. (Nagy zaj.)

A stréberek portyázó hadával szemben végre a tisztességes embernek is érvényesülni kell. Végre el kell érünk, hogy a tisztességes embereknek ne kellessen bujdosniok. Az állam kizsákmányolására törő inkompatibilitások napjának is végre le kell áldozni! Ezt jelenti az Andrassyknak akeziója is. A kormány az alkotmány elárulására nyílt államcsínynyel törekszik: ezt megakadályozni a néppárt is vállalkozik s üdvözlé e tizen a kiváltakat. Az ellenzéknek immár nincs más fegyvere, mint a parlamenti erőszak. Nincs aljasabb, gyávább, megvetésre méltóbb, mint mikor a hatalom ráront a védtelen polgároka, csak azért, mert hitt és csalódott a kormány szabadelvűségében és nem akarja többé szaporítani az elődök táborát. (Mozgás.) Ha semmi mást nem ért volna el a harc, mint a szabadelvű párti szecszesszióját: már ez is nagy eredmény.

Kiből áll a többség? Sokan vannak, a kik a politika szárnya alatt magukra hasznos közgazdasági tevékenységet fejtenek ki, mint Tisza gróf, Pulszy Ágost. A kormány-nál pedig a szó szentsége nem ér semmit, szavában bizni nem lehet. A horvát miniszter az alkotmányhoz való ragaszkodása miatt hagyta el állását: a kik miniszteri székekben maradtak, nem becsülik miniszteri esküjüket, a mint becsülik a tisztességes és becsületes horvát: Josipovich. (Taps.) Tisza Kálmán a legeznikusabb elvtagadással egyszer már megkerítette a hatalmat.

A miniszterelnök ellen folyó harc igenis személyes harc és nem hiheti, hogy tovább a miniszterelnök székben maradjon. (Zajos tetszés balfelől.) Hogy Bánffy Dezső

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1898. december 30.

Az evésről.

Régi közmondás, hogy fejedelmek és szép nők ne egyenek nyilvánosan, — mert az előbbieket tekintélyökből, az utóbbiakat pedig szépségük hatalmából veszítenek az által, hogy enni látják őket. A róluk alkotott magasabb fogalomból kiábrándulunk, mert látjuk azt, hogy ők is csak emberek és nem felfestettek vagy angyalok, a kik nektárral és ambroziával élnek.

S az evés kiábrándító hatalma áll minden emberre nézve. Hanem azért érdekes megfigyelni az evő embereket, mert evés közben felismerhetjük azt, vajjon gyermekkorától fogva előkelő s illetendő emberek között volt-e, vagy nem! Sok ember étkezik a legelőkelőbb étteremben, s bizonyára halálra bosszankodna, ha tudná, hogy az evésén meglátjuk az, hogy nem mindig étkezett ily helyen — s ily környezetben.

Mert az előkelő körökben az evésnek is egy külön neme képződött — az evési illemszabályok egy bizonyos láncolata, melyekre a kis gyermeket már legkisebb korában rá szoktatják — úgy, hogy azok megszerzése második természetévé válik, holott egy felnőtt ember, ki csak később került ily körbe, már azokat sohasem tudja egészen elsajátítani.

Persze tévednénk, ha ezen szabályokat

egyszerűen megmásíthatlan törvénynek tartanók, — sőt ellenkezőleg — a divat sze-szélyével e szabályok is változnak.

A régi rómaiak pl. az asztalkendőt magukkal hozták az étkezésekre, s azt szépen letették maguk mellé a pamlagra, — hogy ujjakkal nyulván be a tábla, azokat vele megtisztítsák evés után.

A csontokat a perzsa Sah módjára a földre szórták, holott ez az ottani előkelő szokás nálunk bizony nem divat, valamint az a kínai szokás sem, hogy a befőtöttet a csészével együtt emelik a szájhoz, az egészet egy kis fapálcikájával beletömvé a tágra nyitott szájba. Evési szokások, étkezési módok mindenütt mások és mások, például nálunk a jó háziasszony a galambot hosszában szeli fel, a míg Párisban keresztben; mink az ebédet a levestel kezdjük, — míg a svéd és norvég előbb egy kis vajás-kenyeret eszik, utána egy kupicza pálinkát iszik, — s aztán eszik csak — a levest utoljára hagyván. Angolországban a háziasszonyt utolsónak vezetik az asztalhoz, ami — nálunk majdnem botrány számba menne. De ezektől eltekintve, vannak oly általános szabályok, a melyeket az egész művelt világ elfogadott magának az evésnél s melyek be nem tartását mindenki észreveszi. Apróságok és csekélységek, de a melyek mellőzése szinte bántólag hat a környezetre.

Azon például mi jóízűen mosolygunk, ha egy-egy vidéki atyafi a kávéját a csészéből ráönti a kis tálcára s úgy szűr-csölgeti, közbe-közbe egy darab csukrot is bele dugdosva szájába, — vagy ha pusztá-

ujjaival nyul a só után. De lehet, hogy más embernek ez már elrontja az étvágyát.

Nem rég történt egy előkelő vendéglőben, hogy egy ott ebédelő uri embert egy másik hatalmasan arcuzl ültőt azért, mert egy általa használt fogpiszkálót visszahelyezte a többi közé, — így tanítván meg az illetőt a legegyszerűbb illemszabályok egy-kére. Milyen jól esik a csirke-czombot két kézre fogni, s ugy enni le róla a húst — s mégis mily csunya dolog, s mennyire hasonlít az ember ilyenkor a ragadozó állathoz! Mit szólnánk hozzá, ha a salátát szemünk láttára kavarná valaki az asztalon, ha még oly rózsás és piziny ujjak cselekednének is ezt. Pedig ez nem is oly régen még divat volt Párisban, s az ifjú hölgyek kiváltságát képezte. Ki nem ütközik meg mainap azon, ha valaki tányérján az ételt, mintha csirkőnek készítené, — összevagdálja s ugy eszi meg? Pedig ezt is még anyáinktól tanultuk meg, de hát ma már nem divat s nem ilik. Sehöl sem veszik ezt oly szigorun, mint Angliában, a hol az embert leginkább az evésnél figyelik meg, — s jaj neki, ha csak a legkisebb vétséget is elköveti az illem ellen. Elég sokszor az, hogy az elébe tett sült nem képes elég izlésesen és finomul felszeletelni!

S ily általános szabályokra szükség is van, mert az embernek veleszületett tulajdonsága az, hogy undorodik a másik ember-től, s így ha az evésnél bármi előfordul, a mi ezt az érzést felébreszthetné, azt mellőzni kell.

De van sok olyan dolog, a minek mélyebben fekvő alapja és oka van. Így pél-

dául a halat (savanyuan találva) nem szokás késsel vágni! Miért? Mert tiltja az illem? Igen is; meg nem is! Leginkább azért, mert ha közönséges acél pengéjű késsel vágjuk, a késen a savtól rozsdá képződik, s ez által elromlik a hal ize, a kés fekete lesz, — s a halnak gáz-szaga és tinta-íze lesz! Így lett aztán szokássá a halat, a nem savanyut is, fakéssel vagy villával szeletelni fel.

A kés használatá általában sokszor adott már okot arra, hogy valakit illetlennek bélyegezzenek. Például, ha kést használ villa helyett. Kést, melynek látása is elég egy gyenge idegzetű emberre, hogy attól rosszul legyen, — hát még ha látja, hogy valaki ezzel szedi fel az ételt, s viszi tágra nyitott szájába: Elborzad e látványtól s felugorva az asztaltól, elsiet, otthagya a késsel evőt a faképnél.

Sok ételrendi szabályt pedig vissza lehet vezetni holmi babonás dolgokra, így például bajt és vészt esalunk a házba, ha a kés pengéjével verünk az asztalra; — haragot keresünk szomszédunkkal, ha a kést élével felfelé tesszük le; — szerencsétlenséget okozunk, ha sőt öntünk ki az asztalra.

A kereszténység megtagadása, ha valaki a kenyeret nem szegi, vagyis törli, hanem késsel vágja s darabolja fel, mert Krisztus urunk sem vágta ezt fel az utolsó vacsoránál — hanem törte s ugy adta oda apostolainak!

Jó vidéki atyáinkinál még most is meg kell enni mindent, a mit élénk tálnak, hogy jó idő legyen, s ezzel együtt a háziasszony jó főztét dícsérjük stb.

Szóval az általános illemszabályok megtartásán kívül mindig meg kell tartanunk azokat a specialis szabályokat is, melyek-hez azok ragaszkodnak, a kiknek az asztalánál ülünk.

K. R.

Megbánás.

A tövises és narancsvirágok szerzőjétől.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” részére fordította: AMICA.

I.

(Folytatás.)

(2)

— De Sir Vilmos soha sem fog nekünk pénzt adni — volt a megjegyzésem; azzal az édes meggyőződéssel, hogy pénz nélkül semmit sem lehet csinálni.

— Édesem, ne félj semmit, én elég pénzt fogok szerezni. Átym megtartja a magát — volt a vídám válasza.

És az én gyermekkori emlékeim közül az én szép, generozus, vídám kuzinom emléke domborodik ki legjobban. Mily kevéssé álmódttam azon napokban, hogy valaha az ő helyét én fogom elfoglalni!

Anette nénémmel elég csendesen töltöttem az életemet. Neki csekély évdija volt, abból táplált, ruházott és nevelt engemet, mert nekem egy árva fillérem sem volt e nagy világon.

Tehát képzelné lehet, hogy e változás mi volt nekem — a szegény árvának — midőn a sir Vilmos egyedüli örököse lettem.

Lady Jesmond akkor halt meg, midőn a fia tizenkilenc éves volt és az ő halála után sir Vilmos, ha ugyan az lehetséges,

báró itt úgy lép fel, mint az államügyekben jártas egyén, azt itt a Házban Szótsón, Wer-
neren és Gajári Gézákn kívül senki sem veszi
komolyan. A miniszterelnök csak egy állam-
titoknak volt birtokában s azt is elárulta t. i.
azt, hogy **Kopenhága Ausztriában van.**
(Zajos tetszés a bal- és szélsőbalon.)

Még többet fogok bebizonyítani, azt,
hogy Bánffy ur a parlamentben **hazudott.**
(Viharos zaj.) Kérem, be fogom bizonyítani.
Bolgar Ferencz: Hozzák be Bánffyt!
Madarász József elnök! Ha nem bizo-
nyítja be, megrogom. (Nagy zaj jobbfelől.)
Júth Gyula: Nem engedik bebizonyí-
tani!

Rakovszky: A miniszterelnök tudva nem
tartotta meg azt, a mit ígért, a függetlenségi
pártnak is ígérte az önálló vámtérületet. A
miniszterelnök ur a főrendiházzal egy Ver-
lauf-partit akart játszani. A miniszterelnök
ur a Dezsőffy-esethez hasonlóan cselekedett
a Blaskovics Ferencz-féle levéllel, daczára
annak, hogy egy újságíró figyelmeztette arra,
hogy ezt a levelet felhasználni **nem** szabad.
A miniszterelnök ur feljegozitva érezte **ma-
gát** egy lopott dolog felhasználására. (Felkiál-
tások: **Ez orgazdaság!**) Maga a minisz-
terelnök koncedálta egyik beszédében, hogy
lopásból eredhetett az a levél.

Meszlény Lajos: Ez tisztességtelen do-
log!

Álljon föl a jobboldalról valaki és
mondja meg, hogy ezt korrekt dolognak tartja.
Nem hiszem, hogy valaki föllállna, mert
erre ebben a Házban csak egy ember képes.
Ha a miniszterelnök az egyetlen gáncs nél-
küli ember, mi valamennyien hunczutok, va-
gyunk. (Mozgás.) Bánffy szöszegésre akarta
bírni Dezsőffyt. (Nagy zaj.)

Lukács Gyula: Akarta! Dezsőffy nem
hazudik. (Nagy zaj.)

Rakovszky István: Nekem irhat levelet
a miniszterelnök, a papírkosárba dobom.

Kubik Béla: Más helyre való.

Rakovszky István: A Horánszky-ügyből
is kitűnik, hogy **Bánffy hazudott.**

Júth Gyula: Százzszor elmondtuk már
róla.

Rakovszky István: Távozzon a minisz-
terelnök, a ki olyan sokat vétett a nemzet
ellen, s a kinek lelkét olyan sok vétek nyomja.
Ha ő távozik, visszatér az ország nyugalma.
(Helyeslés, taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

A politikai helyzet.

Budapest, decz. 30.

Még csak három nap és nem törvénye-
sen kormányoz a kormány. Nincs joga be-
szedni az adót 1899-re és több törvényható-
ság, sőt község meg is fogja tagadni annak
beszédését, a hogy már Battonya után Sze-
ged is kész megtagadni. Zűrzavar áll be
mindenfelé, s minden intézkedés a soha el
nem ismert pártossá lesz.

A kormány mégis úgy viselkedik, mint
ha az ellenzéket kibőjtölni akarná, annak
pedig módjában áll akár még egy negyed-
évig is feltartóztatni az indennitás megsza-
vazását. Ha pedig nem egy pár napig tartó
fenakadásról, hanem az adózási gépezetnek
hónapokon át való szüneteléséről van szó,
akkor már komoly zavarok jelentkezhetnek
az államháztartásban is.

Történik pedig mindez azért, mert a
Bánffykabinet-nem hajlandó megváltoztatni
erőszakos politikáját, nem akar helyet enged-
ni egy a választások tisztaságának biztosítá-

volt, még sokkal fősvényebb lett, mint volt
valaha, elannyira, hogy az élet szükségse-
geit is szinte megvonta magától.

Csak a régi öreg cselédek, a kik erős
kötelékkel voltak a családhoz kötve, voltak
képesek az ő alálvását elturni, melyet a
saját fia Pali nem tudott elviselni. Ő látni
akarta a világot, hogy mindig kívánta volt
és sok vitakodások és érvelések után Sir
Vilmos a 3-dik huszár ezredben commissiót
vásárolt neki.

Három hónap mulva az ezredbe lépte
után, az ezred Indiába lett rendelve és Pali
hálával fogadta az alkalmat, hogy az atyai
háztól távozhatott és egyuttal a „világot lát-
hatta”. Őt év telt el, mely idő alatt atya és
fia között kevés közlekedés volt. Sir Vilmos-
nak nyomorult élete volt és épen oly nyo-
morultan végződött, a hogy eltölte volt.
Halva találták a karosszékeiben, Brons-
low ezredes levelet tartva a kezében, melyben
tudatta vele, hogy a fia, Jesmond Pál szá-
zados, egy rossz jellegű lázban hirtelen meg-
halt, a nélkül, hogy ideje lett volna az aty-
jának egy bucsusztótni.

Az öreg báró soha sem látszott sem a
feleségével, sem a gyermekével sokat gon-
dolni, de ez a levél megölte. Ő, az életét,
szívét, lelkét az aranyának adta, az életben
minden egyéneknek a kizárásával folytonosan
szaporodó vagyonát bálványozta; de még sem
tudott élni azzal a tudattal, hogy az ő szép,
nemeslelkű fia férfi korának a virágában halt
el és töle — az atyjától — még az a vi-
gasztalás is meg volt tagadva, hogy egy
bucsu szót halljon tőle, vagy a szeretett arcz-
ra egy utolsó pillantást vessen.

Sir Vilmos eltemették és midőn a
végrendeletét felolvasták, világos lett, hogy
minden vagyonának, én, Gordon Felicia volt-
am az egyedüli örököse. Végrendeletének a
kifejezései elég egyszerűek voltak.

Mindenek, a mit én a világ-
szóló Alapítvány

sával alkotmányos kormányzásra kész kabe-
netnek. A ki ismeri e rendszernek bűneit, tud-
ja, hogy a szabadelvű pártnak életkérdése a
mai állapotok meghosszabbítása, de hát az
ország közjára nem érne százzszor többet
egy érdekuralomból csinált párt fentartásánál?

A M—g értesülése szerint:

A szabadelvű pártban magában
okvetlenül nagy zavar és kiválás fog
bekövetkezni. Az ellenzék pedig meg-
kezdí az országos nagy harczot és
mozgalmat.

Valószínűleg Ugron Gábor maga
lesz az, a ki ennek a küzdelemnek az
előre áll.

Bent a parlamentben pedig az
ellenzék irtó és kiméletlen háborút
kezd Bánffy és személyes hívei ellen,
hogy ebben a harczban a szenvedélyek
és a parlamenti külső technikai eszkö-
zök fogják a főszerepet vinni, azt azt
hiszszük mondanunk sem kell.

Bánffy szöszegései folyton szaporodnak.
Mint ugyanis Budapestről jelentik, a minisz-
terelnök előadása nyomán és egy kormány-
párti hirlap támadása folytán, Kossuth Ferencz
elbeszélte többeknek, hogy a mult év deczem-
ber vége felé, midőn a provizoriumra Appo-
nyival és Horánszkyval megalkudott, vele is
értekezett Bánffy s megígérte, hogy az 1898:
I. törvényzikké beigtatja e szavakat „**ön-
álló vámtérület**”. A függetlenségi párt en-
nek folytán deczember végén leszerelt s az
Ugron frakció egyedül akadályozta a provi-
zorium törvénynek újv előtti szankcionálá-
sát. De midőn januárban részletes tárgyalásra
került a sor, Bánffy értesítette Kossuthot,
hogy az önálló vámtérület szót módosítás-
képpen el nem fogadhatja, mert Lukács mi-
niszter a királynak előterjesztést téve, ez nem
járult hozzá.

Alsófehérmegyéből.

Nagy-Enyed, decz. 29.

Alsófehérvármegye a mai napon tartotta
téli rendkívüli közgyűlését.

Tárgysorozat rendjén az igazoló választ-
mány előterjesztést tett a törvényhatósági
bizottsági tagok választásáról. Tárgyalatt
a közoktatási miniszter leirata a vármegye
területén felállítandó több állami iskolai épü-
let felépítése ügyében. E kérdés tárgyalásánál
Moldován balászfalvi kanonok és dr. Bunea
érseki titkár szözlaltak fel, kifejezést adva
abbeli meggyőződésüknek, hogy a magyar
kormány akkor, a midőn az állami iskolák
felállítása körül az egyes községeket és vár-
megyéket jelentékeny anyagi hozzájárulások-
kal módfelett terheli, s mégis a suprematiát
azok felett teljesen magának követeli: hely-
telenül jár el. Másfelől ők az állami iskolá-
kat a vallástalanság, nazarenizmus és fele-
keztnélküliség főfészeként tartja (sic!) s
ezért az állandó választmány javaslatát nem
fogadják el. Kilátzott azonban a nevezett
urak oláhul tartott beszédéből, hogy nem
annyira a községek és vármegyék integritása,
s nem is a felekezeti féltékenység, mint in-
kább a nemzetiségi viszketet és szűkkeblű-
ség nyomja májukat!

E nézeteknek élet *Fogarasi Albert* Beth-
len-főiskolai tanár, *Jánosó Sándor* református
lelkész és *Szűcs Géza* tanár szigorúan haza-
fias szempontból tett felszólalásai egészen
elvetették s a közgyűlés csaknem egyhangu-
lag fogadta el a kérdéses javaslatot.

A tárgysorozat ezután következő kisebb

földjét, házait, pénzt, értékpapiroisait, ipar-
vállalatait, mind a fiának Jesmond Pálnak
hagyta. Ha a fia megőrül és ivadéka lesz,
a birtok érintetlenül a legidősebb fiára száll.
Jesmond Pál nőtlennül hal meg, akkor a va-
gyon hűgára, Gordon Feliciára, az ő nővé-
rének, Gordon Terezának az egyetlen gyer-
mekére száll. És ha Felicia férjhez megy,
az ő gyermekeire; ha nem megy férjhez, egy
olyan távoli rokonra, ki íratt Sir Vilmos min-
dig erős ellenszenvet érzett.

Nem szenvedett kétséget, hogy én vol-
tam a legközelebbi rokon. Sir Vilmos meg-
halt, Pali meghalt; Jesmond Dene, gazdag
jövendélével együtt az enyém volt.

A nagynénémmel Februárius elején
jöttem új otthonommal elfoglalni és Május
elején határoztam el, és fogadtam fel, hogy
másokért fogok élni és nem saját magamért.

Körülbelül három hónap óta voltam
Jesmond Deneben, megszerettem e szép
helyet és az embereket. Filantropikus hatá-
rozataimat éppen valószínű kezdetem és épít-
kezéseim az általam fogadott mesteremberek
kezei alatt gyorsan emelkedtek. A régi kas-
télyt kijavították, a Sir Vilmos által gyűjtött
ezerekből néhányat rájára fordították; az oly
régóta elhanyagolt kerteket megmentették; az
régóta elhanyagolt szőlőket szaporították,
minden tökéletes rendbe volt hozva és én
háztartalanul boldog voltam. És még nagyobb
boldogság várt reám, ámbár jelenleg a nap
teljes világa el volt rejtve előttem.

II.

Mosoly vonult el a nagynéném jóságos
arczán, midőn határozatomat tudattam vele.

— Anya és királyné! — ismételte.
Hogy nemes feladatokat keresztül vihesd,
erőt, egészséget és bölcseséget kívánok hozzá.

A májusi nap soha sem süttött, köny-
nyűségében, a világ ösmeret hiányában
még mindig gyermek leányka voltam, a
tréfa és pajzánkodás ártatlan szeretetével.
Nem volt szeretőm; szívem üde volt és
érintetlen.

jelentőségű pontjai *Gáspár János* főjegyző és
br. Bánffy Kázmér aljegyző gyors és szak-
értő előadásával gyorsan peregetek le.

E gyűlés tárgyai közé volt felvéve
*Csongrádmegye obstructió elleni híres át-
irata is.*

Sokan azt hitték, hogy e kényes ügy
tárgyalása viharos lesz, s azért a törvényha-
tósági tagok a vidékről is nagy számban je-
lentek meg a gyűlésre.

Azonban e várakozásban mindenki kel-
lemesen csalódott, mert az éles belátása,
szigorú igazságossága és hazafias pártatlan-
sága miatt általános tisztelt és szeretett
Zeyk Dániel főispán tapintatosan járt el
ebben is.

Az ellenzéki érzelmi bizottsági tagok
előleges meghallgatása után; de főképen szil-
vénék békés és hazafias sugallatát követve,
nem volt hajlandó a vármegye jóbékességét
megzavartatni engedni egy tulnerev és már
teljesen idejét mult politikai nézet keresztül
erőszakolása által; s az állandó választmány
támogatásával oly igazán hazafias közép utat
talált, melyfel minden párt és minden érzel-
lem a szó legszorosabb értelmében kielégít-
tetett.

Ennek köszönhető, hogy harcz és há-
boru helyett azon vármegyében, melynek ke-
belén minden igaz magyarnak szíve és lelke
egész hevével és minden erejével magyar
politikát kell űznie: lón továbbra is békesség
s a meghasonlás átkos magvai el nem hin-
tettek.

A *Csongrádi-átirat felett a közgyűlés
minden vita nélkül egyszerűen naprendre tért*;
s elhatározta, hogy **önállóan felír a kép-
viselőházhoz** azon feltétlen óhajának adva
kifejezést, miszerint a képviselőház hassen
oda, hogy a már nagyon is elmérgesedett
személyi harczok és egyéni küzdelmek hát-
térbe szorításával Magyarország nemzeti és
fontos gazdasági kérdései nyugodtan tárgyal-
tassanak és a haza javára, a nemzet óhaj-
tása szerint minél előbb kedvezően megol-
dassanak.

Ez volt egyedül helyes és hazafias meg-
oldása a kényes ügynek, mely nem szerezte
meg a nemzetiségeknek azt a jöleső örömet,
hogy a csekély számú magyarság összezán-
dorodása és meghasonlása felett kárörvendő-
leg gyönyörködhessek!

Tudósító.

Hol kezdődik az újév.

Tagadhatatlan, hogy mikor Szilveszter éj-
jelen víg poharazás közben ünnepeljük újév
megérkezését, nem az egész világ cselekszik hasonló-
képen s a földgömb egynemely részének lakói
még csak deczember 31-nél tartanak. Nemi lesz
érdeketlen megállapítani, hogy hol kezdődik 1899.
január 1-je és hol végződik utoljára az 1898-as
év?

Mikor nálunk az újév megkezdődik, tőlünk
keletre már elmúlt. Dél-Oroszországban már 1 óra
reggel van s tovább menve Delhiben, Kelet-Indiá-
ban már 4 óra, Yokohamában 8 óra és a polinéz-
iai szigetekben már délelőtti 11 óra van. Megje-
gyezendő, hogy az időjelzések mind január 1-re
vonatkoznak. Folytassuk már most utunkat kelet
felé a földgömbön. San-Franciskóban már 3 óra
d. u., New-Yorkban január 1. este 6 óra van;
tovább keletfelé Londonban már 11 óra és Kolozs-
várt 1899 január 1. éjjeli 12 óra, vagyis, már ja-
nuár 2-ika. Már pedig újév és január 2-ika egy-
szerre nem lehet! Okvetlen valahol ugrottunk egy
nappal, de hol? A felsorolt idők teljesen helyesek.

Sőt minden szilveszteri tréfa nélkül oda is
juthatnánk, hogy egész komolyan bebizonyítjuk,
hogy újévkor nemesak január másodikán van egy-
uttal, hanem tulajdonképpen deczember 30-án ki-
válnunk egymásnak boldogujvet, — csak egyse-
rűen nyugat felé számítunk. Mikor Kolozsvárt új-
év van, Párisban még csak 11 óra, New-Yorkban

enyém. Igaz, hogy új örökségem felett a
halál árnyéka volt; de nagybátyámat csak
egyszer láttam és évekkel ezelőtt. A messze
földön elhalt kuzinomat öszintén sajnáltam
és első dolgom az volt, hogy emlékeztetere
egy szép márványkeresztet állítsak és ez az
emlékkő mindig illatos virágokkal volt kö-
rülveve.

A május hónap eljöttére állásomnak
minden ujdonsága eltűnt.

Oly természetesen jött minden, mint ha
egész életemben Jesmond Denei Gordon
kisasszony lettem volna.

A bérlok szeretet és bizak bennem,
a cselédek hűség és ragaszkodást mutattak
irántam; építkezéseim haladtak és a régi
nagy házban Anette nénnémel együtt ki-
mondhatatlan boldogok voltunk. A szomszéd-
jaink meglátogatgattak bennünket; de a Sir
Vilmos halálának az ideje sokkal közelebb
volt, mint, hogy mi látogatásokat fogadha-
sunk vagy viszonzhassunk. Mi anélkül is
boldogok voltunk és mindazon kellemetes
foglalatosságokra, melyekkel elfoglaltuk ma-
gunkat, a nappali órákat nem találtuk elég-
ségesen hosszaknak.

Anette néni a szívében éppen olyan
fiatal volt, mint én magam és midőn a hold
megezüstözte a tenger hullámain, nem volt
szokatlan dolog tőlünk leteslátni a partra, hogy
az előttünk levő fonséges jelenetet áhitatos
elragadtatással nézzük.

Szinte husz éves voltam, midőn a sors-
nak ez a nagy változása történt, de a szív
könnyűségében, a világ ösmeret hiányában
még mindig gyermek leányka voltam, a
tréfa és pajzánkodás ártatlan szeretetével.
Nem volt szeretőm; szívem üde volt és
érintetlen.

(Folytatása következik.)

csak 6 óra este, Futana szigeten még 1898. de-
cember 31. délelőtti 11 óra, Delhiben reggeli 4,
Sebastopolban reggeli 1 óra és Kolozsvárt még
csak deczember 30 éjjeli 12 óra van.

S ha megtesszük a világkörüli utat, egy na-
pot tényleg nyertünk vagy veszünk. Tudvalevőleg
a Magellan-féle expedizio volt az első, mely az
utat megtette. 1516 augusztus 10-én távoztak nyu-
gat felé és pontosan kezelték naplárjukat; ime,
mikor megérkeztek, náluk szombat 1524. nov. 5-e
volt, a hazájuk lakói már 6-ánál tartottak s a
vasárnapot ünnepelték.

Hogy a hajósok időszámítása pontos legyen,
minden egyes nemzet, melynek első meridiánja
van (Greenwich, Páris, Washington) ettől 180 fok-
nyira levő vonalon a kelet egy nappal megváltoz-
tatja. E vonallól nyugatra decz. 31-e van, míg ke-
letre már jan 1-je. Leggyakrabban a Greenwich-től
180 fokra levő délkörön szokták a dátumot meg-
változtatni egy vonalon, mely az oceánzon megy
keresztül, mely tehát teljesen lakatlan.

Hogy miért van ez így? Mert „idő” egyál-
talában nem létező valami s így a földre nézve
sem lehet bizonyos időről beszélni: legfőkébb bi-
zonyos helyre nézve. Sokszor vetették föl már egy
„világidő” tervét, de a nemzetek egymás közötti
féltékenysége megghisította a megvalósítást. Lehet,
hogy a kor haladásával, sőt már a jövő években
egy ezen, mint még több érdekes kérdést lehet-
séges lesz megoldani s reméljük, hogy az 1899.
év is egyike lesz a legjobbaknak és legszerencse-
sebbeknek.

H. O.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, deczember 30.

— **Vízvezetési szabályrendelet.**

Kolozsvár város közgyűlésén tegnap egész
delután a vízvezetési és csatornázási sza-
bályrendelet s a vízvezetési és csatornázási
díjaknak megállapítása foglalta le. D. u. há-
rom órakor kezdődött a gyűlés és tartott hat
óra utánig, a szabályrendeletből azonban
néhány § a mai napra maradt. A vita hol
tárgyilagos hol heves volt. Nem csoda. A víz-
vezeték és csatornázás a városnak **1 millió**
ftjába kerül. Ennek kamata 50 ezer frot tesz
ki évente. Huszezer frotba kerül az évi fenntar-
tási összeg és így **hetvenezzer** frot díjat
kell a vízvezeték és csatornák használatért
évente beszédni, oly módon, hogy lehetőleg
igazságos arányban legyen megterhelve min-
den polgára a városnak. Az ügyet Salamon
Antal igazgató adta elő. A tárgyalás menete-
re irányító felszólalásokkal részt vettek:
Szvacsina Géza polgármester, Feilitzsch Ar-
thur báró. Hajós János miniszteri tanácsos,
Fekete Gábor, Koleszár Sándor, Somody Ist-
ván, Boros György, Kiss Sándor igazgató,
Szabó Sámuel Várady Aurél dr. és még több-
ben. Nehéz pontja volt a szabályrendeletnek
az, a hol a beszédet tárgyalták. E kérdés
felett, a szakosztályok három órát vitatko-
tak. A közgyűlésen is tovább egy óránál folyt
hol tárgyalatosan, hol élénkebben a vita.
Végül a szakosztályoknak az a javaslata
győzött, hogy ama házak tulajdonosai, a
melyekbe a víz be van vezetve, a hol tehát
a használati díj változásoknak van alávetve,
a díjakat a város pénztárába, míg a közku-
tatkat használó háztulajdonosok az adóhivatalba
foglalják a díjakat fizetni. A szabályrendelet tár-
gyalását ma fejezik be és jó azután egy
újabb szabályrendelet az utcái gyalogjárók
tisztán tartásáról. Előre láthatólag ez is el
fog venni egy delután. Marad Szilvester dé-
utánjára még **44 tárgy**. Ha a gyűlést 6 óráig
be akarják végezni s azt óhajtják, hogy a
tárgysorozatból a jövő évre ne maradjon semmi,
akkor úgy kell heosztani a tanácskozást,
s annyira meg kell kurtítani a beszédeket,
hogy egy-egy tárgy átlag **4 első és 5 és fél
másod perc** alatt legombolytassék, mert
hogy ha 10 perczig fognak szónokolni egy-
egy tárgy felett, akkor este **tíz óra 20
perczkor** lesz vége a gyűlésnek. Ha pedig
egy negyed órát szentelnek minden tárgynak,
az esetben 1899 év éjjelén **2 órakor** lesz
vége a gyűlésnek s mielőtt eloszlának ki-
vauhatnak egymásnak boldog újévet.

— **Becsületbírószág Bánffy ügyé-
ben.** Tegnap a képviselőházban az a hír
volt elterjedve, hogy a Horánszky se-
gégei a Bánffy ügyében **becsületbí-
rószágot** fognak kérni, a mely dönt a
fölköt, hogy Bánffyyal szemben lovagias
elegtételkérésének van-e helye?

A hír konkrét formában úgy szó-
lott, hogy Horánszky provokáltatja Ha-
lassy Pál vezérőrnagyot, a ki Atzél Béla
báróval együtt a tegnap közölt jegyző-
könyvet felvette, a mely jegyzőkönyv-
ben az foglaltatik, hogy a Bánffy—Ho-
ránszky-ügy elintézetlen. Ez úgyhen a
segédek állítólag becsületbírószági hatá-
rozatot fognak provokálni, mely dönteni
fog Bánffy ügyében.

— **Fehér róka.** Sárosmegyében Bárt-
faufalun az ünnepek alatt egy fehér rókát
lőttek.

— **Nagy idők tanúja.** Gombás Ká-
roly 1848—49 huszár százados tegnapelőtt
meghalt, Magyar-Nagy-Szomboron. Az elhuny-
tat na d. u. helyezik örök nyugalomra: Gom-
bás a szabadságharcz befejezte után a Gu-
berniumnak volt tisztviselője. Nyugodjék bé-
kével.

— **A nagy-utczai ev. ref. temp-
lomban** decz. 31-én, az év utolsó napjának
delutánján 3 órakor *Molnár Lőrincz* lelkész
tart istentiszteletet. Az új év első napjának
reggelén, a féltíz órakor kezdődő istentiszte-
leten imát mond *Molnár Lőrincz* lelkész,
predikál *Kenessey Béla* theol. igazg.-tanár.

A templom fűtve lesz. Kérhetnek a hívek,
amennyiben a templom hajójában ülő helye-
ket már nem kapnának, sziveskedjenek a
karzatokra fáradni.

— **Tudomásul.** Új év napján, *vasár-
nap január hó 1-én* az összes kereskedések
egész napon át zárva lesznek, figyelmeztet-
leni azért a közönséget, hogy szükségletének
fedezését rendezze a szombati nap folyamán,
mivel vasárnap nyitva semmiféle üzlet nem
lesz.

— **Kolozsvármegye rendes tel-
közgyűlését** ma délelőtt tartotta meg
gróf *Béldi Akos* főispán elnöklote alatt. A
közgyűlésen a többek közt jelen voltak: Br.
Petricevics Horváth Kálmán, br. Bánffy
Ernő, Gyárfás Benedek, Matskási Pál, Lészay
Ferencz, Gajzágó Antal, Hosszu Teophil,
Putnoki Domokos, br. Györfly Géza, gr. Te-
leki Ferencz, dr. Albrecht Lajos, Ferencz
Lajos, Velits Zoltán, Rosenberger Mátyás,
Rosenberger Ignác, Rosenberger Mór, Simon
Albert, Bidermann Alajos, Vajda Kálmán, dr.
Bernáth Albert, Irsai József, Bakó, Köcsi
Géza, Gyarmathy Mósi, Gégenbauer József,
Gombás József, Veisz Mór, Sikó Lajos, Kozma
Ferencz. Az alispán jelentés után Gyárfás Be-
nedek interpellációt intézett az alispánhoz az
iránt, ha valjon az állami dotatória nézve az
utalványozás megtörtént-e a ministerium ré-
szeről, s midőn az alispán nemmel válaszol-
indítványozza, hogy a közgyűlés intézkedjék
az iránt, hogy Január 1-én a tisztviselők fi-
zetéseiket kikaphassák. A közgyűlés egyhá-
gulag felhatalmazást adott a tisztviselők fi-
zetéseinek a pénztár készletből való kifizet-
sére, miért is gróf Lázár István alispán
tisztviselők nevében a közgyűlésnek köszö-
netet mond.

A közgyűlésen a következő választás
ejtettek meg:

Közigazgatási bizottság.

Gyarmathy Zsigmond, br. Bánffy Ernő,
Barcsay Domokos, Matskási Pál, Szil-
vén József.

Állandó választmányb.

Gy. Rosenberger Mór, dr. Albrecht
jos, br. Bánffy Ernő, gr. Bánffy György,
csay Domokos, Bartha Miklós, dr. Berná-
bert, gr. Béldi Kálmán, Bónis István, Csí-
Gyula, Deésy Gyula, Domokos Antal, dr.
kas Géza, Ferenczy József, Ferenczy Lás-
Gaal Elek, Gaál Gyula, Gyarmathy Mór,
Gyarmathy Zsigmond, Gyárfás Benedek,
P. Horváth Kálmán, Hory Béla, Hosszu
phil, dr. Ignác István, br. Jósika Gábor,
szay Ferencz, Matskási Pál, Putnoky D.
kos, Sándor Imre, Sombory Lajos, Szab-
dr. Szacsavay Sándor, Szentiványi Gy.
dr. Szentkirályi Kálmán, Welits Zoltán,
Teleki Ferencz.

Píttagok.

Felszeghy Ferencz, dr. L. Hegedüs,
pád, dr. Rohonczy Lajos, Gy. Rosenber-
Ignác, Szász Károly, Fekete Gyula.

A központi választmányban.

Barcsay Domokos, Bartha Ferencz,
Bánffy Ernő, br. Bernáth Albert, Bónis
vén, Csizsár Gyula, Ferenczy Lajos,
Elek, Gajzágó Antal, Gyarmathy Zsig-
mond, Gyárfás Benedek, dr. L. Hegedüs, Ar-
Hosszu Teophil, Hory Béla, dr. Ignác
vén, Korbuli Bogdán, Sándor Imre, Lész-

magát oroszokkal, leopárdokkal, hiénákkal, oroszlánokkal és farkasokkal. Hyen mutatványokat produkálnak még Miss Elviera és az általa szelídítőnő Mille Beatha a kigyó királynő.

Holnap szombaton az előadás a színházban esti 6 órakor kezdődik.

Kérem. Major József okl. táncz-mester, ki februárban ünneply a táncztanítás érén való működésének negyedszázados jubileumát, felkéri egy helyben, mint vendéget mindazokat, kik 25 év alatt nála a tánczból oktatást nyertek, hogy neveiket vele (Kolozsvár, Nagymalom utca 7.) egy jubileumi album összeállítására végezt. Legközebb január 20-ig tudatni sziveskedjenek. A vidéki lapokat, a hol tanított, szintén kéri e sorok közlésére.

Kegyület. Mint előző számunkban e cím alatt hírt adtunk, az 1848. december 23-án Bem tábornok parancsnoksága alatt álló honvédség Kápolnánál (Szolnok-Doboka megye) az osztrákokkal történt összejövetelének alkalmával, egy eddig ismeretlen nevű budapesti jogász, ki mint tüzer életével áldozott a szent ügynek, a Kápolnán levő jeltelen sírját a galgói és vidéki magyarság f. hó 26-án, a temetés 50 éves fordulója alkalmával felkereste s ünnepélyesen megkoszorúzt.

A rendezőség, élén Csegezy Márton galgói áldomásfőnökkel, az ünnepély előkészítése, vezetésével, az itteni román, falvakban szét-szórta lakó magyarságnak, a sír köré gyűjtésével igen derek és sikerült feladatnak felelt meg. A Blenkemezőről érkezett magyarság Galgón csatlakozott a már felállított menet-hez, melynek élén a Galgón élő 48-as honvédek Horváth János vezetésével zászlókkal, fiatalos tüzzel, dőlezen haladtak. A hosszú kocsisor által kísért menet a kápolnai temetőben d. u. 3 órakor találkozott, a zászlók alatt Kaczókról érkezett nagyszámu ünnepelő közönséggel. A sír köré állt mintegy 500 főnyi lelkes gyülekezet a „Hymnus”-t kalapelve énekelte, mely után Ince Lajos ev. ref. körlelkész emelkedett szellemű, hazafias mondanivalóval a mindnyájuk fohászát a magyarok Istenéhez. Ima után br. Pöllnitz Ilona által a közönség nevében lelett köszöny elhelyezése alatt az ősz 48-as honvédek katonai pontossággal tiszteltet adtak. Most br. Pöllnitz Károly kezdé emlékbeszédét. A hírvél előadott, eszmékben gazdag szónoklatot a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta. A „Szózat” elénekése után lelkes hangulatban s a legnagyobb rendben elszólt szót a közönség; utóközben a Kossuth-ot hangjaival, a hideggel nem törődve vádman távozott. Este Galgón a 48-as honvédek megvendégeltettek. Az ünnepély véget ért a közönség általános tetszése, s kitűző éjlenése jutalmazta.

gáli nem tett olyan hatást. Legalább a kolozsvári közönségre nem. Pedig Fenyvesi igazán pompásan játszta. Minden külsőségre nagy gondot fordított. A pathologiai tüneteket, melyeket éles szímmel lesett el az életből, a leghívtebb mutatta be, és még sem tett olyan nagy hatást, mint E. Kovács Gyula. Szükségesnek látnak ennek magyarázatát adni. E. Kovács Gyula nemcsak a külsőségekre, hanem a belső jellemzésre is súlyt fektetett. E. Kovács Gyula nemcsak pathologikus alakot, hanem lélektanilag karakterizált alakot adott. Fenyvesinél csak a beteges, vszatásító hipnotizált látnak; míg E. Kovács Gyula a maga nagy művészetével bepillantani enged annak a misztikus emberek lelki világába is, melynek láttára visszaretenünk, összeborzadunk. Az E. Kovács Gyula Svengáliájában tragikum is van. Ime, ez a különbség az új és régi iskola között. Érdekes tanulmány-tárgy azokra nézve, a kik akár az előbbiek, akár az utóbbiak hívei. *Turchányi Olga* Trilbjéről már a múltkor részletesen szoltunk, ismételnünk most fölösleges.

Gésák holnap (szombat) előadása kivételesen 6 órakor kezdődik, különös tekintettel a Sylvester estére.

Zacconi. A világhírű olasz színész jelenleg Budapesten vendégszerepel a Víg-színházban. Tegnapelőtti fellépése elé érdekeltek tekintettek a színházi körök, mindenki kíváncsi volt: hogyan játszhatja a teljesen modern művész *Hamlet*-et? Tavaly egyik munkatársunk tollából egy cikk jelent meg Zacconi *Lear*-királyáról. A cikk nagy föltűnést keltett, mert az volt benne, hogy Zacconi nem jó *Shakspere*-interpretátor; hogy *Lear*-je nem volt jó, mert *genre*-alak volt. E mellett a felfogás mellett voltak annak idejében *Pázmány* Dénes és még többen. Most érdekes olvasni azokat a bírálatokat, melyek Zacconi *Hamlet*-éről szólnak. Némelyik azt mondja, hogy izról-izre *Shakspere Hamlet*-je volt. Más meg azt mondja, hogy izról-izre — nem a *Shakespeare Hamlet*-je volt, hanem az egész egy külsőségekből fölépített pathologiai bravúr. Ezt különösen *Bródy* Sándor hangsúlyozza, ki 9. habasos tárczában kritizálta éles elmével *Zacconi* elhibázott alakítását. Ezt a véleményt nyilvánítja, bár kevesebb határozottsággal *Alexander Bernát* is. Nein tudjuk, melyik félnek lehet igaza, de ha csakugyan úgy játszta *Zacconi Hamlet*-et, a hogy a dícsérő bírálatok feltűntetik és részletesen leírják: akkor csakugyan el lehetett hibázva. Különben erre a tavalyi *Lear* után joggal lehetett következtetni. Most már érdekel várja a közönség: milyen lehet ennek a nagy színésznek *Othello*-ja?

Mulatságok.

A Bánffy-hunyadi ifjúság 1899. január 7-én szombaton zártkörű kasszinó bált rendez.

A maros-ludas idalegyelet 1899. évi január hó 14-én, a „Közsegháza” nagytermében táncmulatsággal egybekötött dalestélyt rendez.

Gyászrovat.

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a szerető férj, illetve testvér, sógor és rokon dr. sárospataki *Pataky Leó* Kolozsvár város th. főorvosának és a „Kolozsvári Mentő-Egyesület” igazgatójának folyó hó 28-án, életének 48-ik, boldog házasságának 11-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Béke hamvaira! Sárospataki *Pataky Leoné* szül. szent-gericezi *Jakab Róza* neje. Sárospataki *Pataky Feodora* férjezett Révay *Pálné* Sárospataki *Pataky Ida* Sárospataki *Pataky Vilma*, Sárospataki *Pataky Otília* nővérei. Sárospataki *Pataky Viktor* mérnök és neje, Révay *Pál* ev. ref. lelkész fivére, illetve sógora.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratait, telefon tudósításait és sürgöny-leveleit.)

A nagyszebeni metropolita-választás.

Nagy-Szeben, decz. 29.

A Metian püspök celebrálta nagymise után a választókongresszus délelőtti fél 12 órakor a megyeházán megtartotta első ülését. A világi elem szokatlanul nagy számmal van képviselve a kongresszuson és ez adja meg a kongresszusnak a jellegét, Metian püspök választóbiztos a jelenlevők setreascakialtással mellett elfoglalja az elnöki széket és megnyitja a kongresszust. Megnyitó beszédében ezt mondta egyebek között:

Az egyházban és a egyház által

élünk, tehát az a jogunk, hogy magunk választhatjuk egyházunk fejét; igen becses és azoknak a férfiaknak, a ki nekünk ezt a jogot megszerezték, tisztelettel és hálával tartozunk, különösen a felségének, Ferencz József királynak. (A jelenlevők setreascakialtással felállnak.)

A kongresszus nevében Mcesonyi Sándor válaszal a püspök beszédére s azt mondja, hogy a román egyház jogait senki sem támadhatja meg a nélkül, hogy a román nép és a magyar haza kulturális fejlődésének alapjait megingatná. Ezután megalakult a kongresszus és az elnök indítványára jegyzőkönyvbe írtatták Erzsébet királyné és Román Miron metropolita emlékét.

Csongrád mellett.

Segesvár, decz. 29.

Nagy-Küküllő vármegye közönsége tegnap tartott rendkívüli közgyűlésén Csongrád vármegye átiratát 10 szótöbbséggel elfogadta.

Megugrott rabok.

Pécs, decz. 29.

A pécsi királyi ügyészség fogházának zárkaiból tegnap este Kovács István, ki 138 börtönt követett és Muth Henrik, ki négy héttel ezelőtt Csikós-Tóttosón rablógyilkosságot követtek el, megugrottak. Kovácsot a szomszédos vármegyeház udvarán elfogták; Muthnak azonban sikerült a szökés. Lovas őrsendőrök indultak keresésére. A legmesszebb menő nyomozást indították meg.

Szerencsétlenség.

Eperjes, decz. 29.

Sztaurovszky Andrejován gör. kath. tanító a szomszédos Bolovésáról utazott haza, miközben a szekerén levő fegyver véletlen elsült s a tanítót találta, ki szörnyet halt.

Ausztriából.

Bécs, decz. 29.

Az alsó-ausztriai tartománygyűlés mai ülésén Schwarz képviselő és társai a következő sürgős indítványt nyújtották be: A tartománygyűlés felszólítja a kormányt, hogy a mouarkia innenső felét súlyosan megterhelő, igazságtalan kiegyezési javaslatokat vonja vissza és igazságos kiegyezés tervezetét terjessze a képviselő testületnek eté.

Schwarz az indítvány megokolásában azt mondja, hogy valamennyi tartománygyűlésnek állást kell foglalnia ez ellen a kiegyezés ellen, mert előnyöket nyújt Magyarországnak. Csak a feltehetően szláv nemzetiségeknek tett nagy nemzeti engedmények utján lehetett megnyerni ezeknek a hozzájárulását a kiegyezési javaslat-hoz, a mely ezért a németek nagy károsodását jelenti. A németek tehát ellenzik ezt a kiegyezést, de igazságos kiegyezést hajlandók az állam érdekében megszavazni. (Helyeslés.)

Az indítványt egyhangulag elfogadták és azután az ülést berekesztették.

Beszámolás.

Budapest, decz. 29.

Andrássy Tivadar gróf országgyűlési képviselő holnap választói körében beszámoló beszédet tart, melyben kifogja jeleníteni azon indokokat, melyek a szabadelvű pártból való kilépésre készítették.

Bánffy Dezső diszpolgársága.

Jászberény, decz. 30.

A legfőbbi országgyűlési képviselő választás teljesen megméltelyezte Jászberényben a közéletet.

Olyan emberek kerültek felszínre, kiket nem a közbizalom emelt fel, hanem a főispáni hatalom.

Igy aztán minden egy történet, mint e hatalom kívánja. Parancsszóra megy minden.

Tegnap az a szégyen esett meg Apponyi választó kerületén, hogy a városi közgyűlés Bánffy Dezsőt megválasztotta diszpolgárnak.

A bizottság ellenzéki tagjai közül egyetlen egy sem ment el a gyűlésre, mert nem akart tanúja lenni a megrendelt diszpolgárosításnak.

Bartha Miklós beszámolója.

Gyula, decz. 30.

Bartha Miklós, városunk képviselője, tegnap tartotta meg beszámolóját óriási közönség jelenlétében.

A függetlenségi és 48-as párt in-

tézó bizottsága már napokkal ezelőtt minirent megteft, hogy Barthat méltólag fogadhassa.

A bizottság munkálkodásának meg is volt az eredménye, mert olyan impozáns fogadtatásban részesítette Bartha Miklóst, a milyent még eddig nem látott Békés-Gyula közönsége.

A pályaháznál több ezeren jelentek meg fogadtatására s az üdvözlő beszéd után, hosszú kocsisor kísérte be a városba.

Beszámolójára nem csak a független polgárság, de hivatalnokok közül is igen sokan jelentek meg.

Nagyszabású beszéde, mely majd nem 2 óráig tartott, óriási lelkesedést keltett.

Bánffyt rendkívül élesen támadta, a ki csupa hatalmi vágyból kész a nemzetet legdrágább kincsétől, ezredéves alkotmányától is megfosztani.

Nagy hatással fejtegette az okokat, melyek a kiegyezést meghiusították s meggyőző érvekkel mutatta ki, hogy Magyarország boldogulását csak az önálló vánterületől várhatja.

Az egyetlen mód a kibontakozásra: Bánffy távozása a kormány éléről.

Ebben az esetben az utolsó perczen megszavazzák a provizóriumot is.

A gyűlés végén a választók nagy lelkesedéssel egyhangulag bizalmat szavaztak Barthának.

A király vadászik.

Budapest, decz. 30.

Bécsből jelentik, hogy a király újév után Sztájerországba utazik vadászatra.

Szász Domokost kiadják.

Rudapest, decz. 30.

Szahó Sámuel tanár sajtópert indított Szász Domokos, református püspök ellen rágalmazásért.

A sajtóügyi vizsgáló bíróság ezért Szász Domokos kiadását kérte a főrendiháztól, melynek Szász Domokos püspöki állásánál fogva tagja.

A főrendiház mentelmi bizottsága tegnap tárgyalta a vizsgáló bíróság kérését s azt határozta, hogy Szász Domokos kiadását a főrendiháznak javasolni fogja.

Kilépések a kormánypártból.

Budapest, decz. 30.

A szabadelvű pártban biztosra veszik, ha Bánffy január 1-ig nem tud megoldást találni, igen sokan kifognak lépni a pártból.

Országgyűlés.

Budapest, decz. 29.

A képviselőház mai ülésén a napirend előtt, Madarász elnök kijelentette, hogy tegnap mindegyik párt kérelmére tette a 3 napos szüneti ajánlatot, holott Bánffy csak kettőt akart.

Kéri fogadják el.

Polonyi erre visszavonta indítványát s a Ház elfogadta Madarász indítványát, hogy három napig szüneteljen a Ház.

Következett a napirend.

Az első felszólaló Sáághy Gyula volt, ki több mint egy óráig beszélt nagy hatással.

Sáághy beszéde végeztével az elnök szünetet rendelt el.

Szünet után Meszlényi Pál kijelentette, hogy tegnap Sándor Józsefet összetévesztette Bernády Györggyel, de nem csoda, ugymond, mert maguk mind egyformák.

Viharos derűtlenség.

Visontai Soma beszélt ezután lelkesen, a ki Bánffy amia szokását, hogy mindig a király palastjába kapaszkodik, felség árulásnak mondja.

Nagy taps.

Háromnegyed 2 órakor még mindig Visontai beszél.

Mondják, hogy az ülés végén valami készül.

Afférek.

Budapest, decz. 30.

Horánszky Nándor ma provokáltatta Gullnerrel és Szentiványi Árpáddal báró Aczél Bélát és Halassy Pál tábornokot, kik Fehérváry bárónak voltak segédei s a következő jegyzőkönyvet adták ki felüknek:

Halasy Pál es. és kir. vezérőrnagy és Atzél Béla br., mint Fejérváry Géza br. megbízottai kijelentik, hogy felüket Horánszky

Nándor urral szemben lövágias-ügy elintézésére mindaddig nem engedik, míg Horánszky Nándor ur Bánffy Dezső báróval fennforgó s el nem intézett ügyét lövágias uton be nem fejezi.

Halassy Pál,

Atzél Béla báró.

Báró Aczél és Halassy br. Uchritz Zsigmondot és Zoltán Elek tábornokot nevezték meg segédekül. A segédek, mint hírlak, becsület bíróság elé akarják terjeszteni az ügyet.

Fehérváry azonban Bécsben lévén, meghallgatása miatt, egyelőre nem ilhet össze a becsület bíróság.

Titkos tanácsosok.

Budapest, decz. 30.

Cseh Ervin, Wodianer Albert, Piret Béla és gr. Szapáry László titkos tanácsosok lettek.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lapfajladonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Tudomásomra jutott, hogy pár nappal ezelőtt, 1898. december 21-iki kelettel „Az italmérők intéző-bizottsága” aláírással a következő tartalmu levelező-lap intéztetett egyesekhez:

Kolozsvár, 1898. decz. 21-én.

Szíves tudomására hozzuk, hogy az italmérők által kimondott szeszaktár stb. 1899. január 1-én működését megkezdi.

Egyidejűleg kérjük, hogy üzleti szabályaink értelmében e hó 15-én esedékesé vált 12 ft 50 kv üzletrészt befizetni sziveskedjék.

A befizetés mikénti eszközölését kérnök Löbli Mihály urnál (Bénigni-palota) megtudni.

Teljes tisztelettel

Az italmérők intéző-bizottsága.

Mi alulírottak ezenel tisztelettel figyelemztetjük az érdekt feleket, hogy miután mi a fent idézett levelező-lap kibocsátására senkinek felhatalmazványt nem adtunk, de különben is, tudtukkal, italmérők intéző-bizottsága nem létezik, ezen cím alatt kibocsátott levelező-lap tartalmát tudomásul venni nem tartoznak.

Kolozsvár, 1898. decz. 29.

Több érdekelt fél nevében:

Bélték Aladár, Oláh Rudolf.

Telefon: 394. Telefon: 394.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a következőnek b. tudomására hozni, hogy január hó 2-án áthelyezem **borkereskedésemet** *Bétkirály utca 10. sz.* alá, hová azontul b. rendelvényeket intézni sziveskedjenek.

Egyuttal bátorodom értesíteni, hogy eskis előzetesen hatóságilag megvizsgált és kifogástalannak minősített **borokat** fogok árusítani.

Kiváló tisztelettel

ENGELMANN H. borkereskedő.

„KEGYELET”

temetkezési intézet

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.